

Suomen sanataideopetuksen seura ry TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2023

1. Yleistä

Suomen sanataideopetuksen seura ry (SSOS) on perustettu 10.5.2003 ja sen kotipaikka on Kirkkonummi. Yhdistys on hyväksytty yhdistysrekisteriin 13.11.2003. SSOS on Taiteen perusopetusliitto TPO ry:n jäsen sekä Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton yhteistyöjäsen.

Yhdistyksen sääntöjen 2 §:n mukaan yhdistyksen tarkoituksena on edistää sanataiteen ja erityisesti sen opetuksen tuntemusta ja sisältöjä sekä kehittää valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti lasten, nuorten ja aikuisten sanataiteen lakisääteistä perusopetusta, muuta sanataiteen opetusta ja ohjaustoimintaa sekä luoda edellytyksiä sanataiteen harrastustoiminnalle. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys:

- järjestää koulutus- ja kehittämistilaisuuksia
- harjoittaa tutkimus-, tiedotus- ja alaan liittyvää julkaisutoimintaa
- tekee aloitteita viranomaisille
- on yhteistyössä muiden taiteen perusopetusta antavien ja taideharrastusta edistävien järjestöjen kanssa sekä erityisesti sanataiteen alalla toimivien yhteisöjen kanssa.

Yhdistyksen jäsenmaksun maksaneiden henkilöjäsenten määrä vuonna 2023 oli 46. Jäsenrekisterissä henkilöjäseniä oli 83. Yhdistyksen jäsenmaksun maksaneiden yhteisöjäsenten määrä vuonna 2023 oli 13. Jäsenrekisterissä yhteisöjäseniä oli yhteensä 19. Vuonna 2023 seuran liittyi kolme uutta henkilöjäsentä.

Vuoden 2023 aikana saatettiin loppuun 2022 aloitettu visiotyö, jonka tavoitteena oli kirkastaa seuran tehtävää, tavoitteita ja tulevaisuuden toiminnan painopisteitä. Seuran visiota ja strategiaa työstettiin keväällä pidetyissä visiotyöpajoissa ja työtä jatkettiin keväällä pidetyn Sanataidefoorumin yhteydessä. Strategia taitettiin sekä suomenkielisenä että ruotsinkielisenä versiona.

Vuoden 2023 toiminnan painopisteinä olivat sanataiteen taidekasvatuksen ja taiteen perusopetuksen aseman vahvistaminen, lasten ja nuorten lukutaitotyön kehittäminen sekä valtakunnallinen vaikuttamistyö.

Yksi yhdistyksen tärkeimmistä tavoitteista oli saada rahoitus toiminnanjohtajan palkkaamiseen, jotta seuran rooli ja toimintamahdollisuudet vahvistuisivat. Tässä onnistuttiin ja uusi toiminnanjohtaja aloitti työnsä 1.8.2023 määräaikaisella ja osa-aikaisella (80 %) työsopimuksella OKM:n myöntämän erityisavustuksen turvin.

2. Hallinto

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtajan lisäksi vuosittain neljästä kuuteen varsinaista jäsentä. Hallitus kokoontui kuusi kertaa vuoden aikana. Kokoukset järjestettiin etäkokouksina. Sääntöjen 9 §:n mukaan yhdistys pitää kaksi varsinaista kokousta. Kevätkokous pidettiin 22.4.2023 Oulussa ja syyskokous 25.11.2023 Tampereella.

Syyskokouksessa vuonna 2022 valittu uusi hallitus järjestäytyi ensimmäisessä kokouksessaan, puheenjohtajaksi valitun Tiina Åhlgrenin johdolla, tammikuussa 2023. Hallitus valitsi keskuudestaan sihteeriksi Salla Tuukkasen ja varapuheenjohtajaksi Kati Inkalan. Elokuusta alkaen hallitus siirsi sihteerin tehtävät toiminnanjohtaja Ninni Pehkoselle. Muut hallituksen jäsenet olivat Mia Lempinen, Elina Mäkinen, Riikka Viinikanoja sekä Monica Martens-Seppelin. Varajäseninä toimivat Riikka Linjama, Minttu Tervaharju, Katja von Wendt, Laura herva, Riikkamaria Korhonen sekä Merja Hynynen-Niskanen, joka jättäytyi varajäsenyydestä syyskuussa 2023. Hallitus pyrittiin kokoamaan siten, että sen edustus on eri puolilta Suomea.

Vuonna 2023 yhdistykselle laadittiin organisaatiosuunnitelma, jossa määritellään vuosikokouksen, hallituksen, puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan keskeiset tehtävät, vastualueet ja muut kehittämisen suuntaviivat saadun toiminta-avustuksen puitteissa.

3. Vaikuttamistoiminta

Hallinnon tiukoista resursseista huolimatta, yhdistyksen tavoitteena oli edistää sanataideverkoston sisäistä yhteistyötä, lisätä yhteistyötä myös muiden valtakunnallisten lukutaitotoimijoiden kanssa sekä tehdä aktiivista viestintää sanataiteen tunnettuuden lisäämiseksi. Vaikka työ ei ole valmis, yhdistys katsoo onnistuneensa näissä tavoitteissa vuonna 2023.

Yhdistys osallistui Taiteen perusopetusliitto TPO ry:n edunvalvontaan ja päätöksentekoon työskentelemällä sen toimielimissä. Näitä ovat neljä kertaa vuodessa kokoontuva puheenjohtaja-toiminnanjohtajafoorumi ja kaksi kertaa kuukaudessa kokoontuva liittojen toiminnanjohtajakokous. Yhdistys välitti runsaasti tietoa taiteen perusopetuksesta niin kuntien kuin kansalaisopistojen suuntaan. Yhdistyksen edustajana Tpo-liiton toiminnassa on ollut pj. Tiina Åhlgren Vantaan sanataidekoulusta sekä elokuusta alkaen myös SSOS:n toiminnanjohtaja Ninni Pehkonen. Åhlgren edusti yhdistystä lokakuussa ETOL ry:n juhlaseminaarissa ja siellä pidetyssä paneelikeskustelussa. Pehkonen puolestaan osallistui TPO-liiton järjestämiin tilaisuuksiin, jotka liittyivät muun

muassa koulutuspolkuun sekä kestävään kehitykseen. TPO-liiton puitteissa yhdistyksen puheenjohtaja osallistui myös jokavuotiseen yhteistyö- ja tiedonvaihtokokoukseen 13.4. OPH:n edustajien kanssa.

Koska Suomen sanataideopetuksen seura on ainoa valtakunnallinen sanataidekasvatukseen keskittyvä asiantuntijajärjestö, koettiin, että sen on tärkeä osallistua aktiivisesti Kansallisen lukutaito-ohjelman 2030 sekä Lukuliikkeen lukutaitotoimiin ja näin vuonna 2023 tehtiin ja yhdistys oli mukana muun muassa Opetushallituksen järjestämissä pyöreän pöydän keskusteluissa lukutaito-ohjelmaan liittyen. Näissä yhteyksissä SSOS:n edustajat pääsivät keskustelemaan sanataidekasvatuksen mahdollisuuksista muun muassa niin kirjasto- kuin kustannusalan edustajien kanssa. Yhdistys ilmoittautui mukaan myös Lastenkirjainstituutin koordinoimaan Lastenkirja-alan yhteistyöverkoston toimintaan.

Tiina Ahlgren ja Pia Krutsin tekivät vaikuttamisvierailuja ja toivat sanataiteen asiaa esille Suomen kulttuurirahastossa, Taiteen edistämiskeskuksessa ja Opetushallituksen Lukuliikkeessä.

Yhdistys jatkoi vaikuttamistyötä sanataideopettajan koulutuspolkuihin ja korkeakoulututkintoon liittyen osallistumalla tilaisuuksiin, joissa aiheesta oli keskustelua, esimerkiksi Åbo Akademin järjestämä verkostoseminaari (Nätverksseminarium om ordkonst i en vetenskaplig kontext).

4. Viestintä ja tiedontuotanto

Yhdistyksen pääasiallisena tiedotuskanavana toimivat jäsenille suunnattu sähköpostilista, sanataide.fi-verkkosivut, sekä Facebook-sivu ja Instagram-tili. Näillä viestittiin sanataiteen tapahtumista, koulutuksista ja muista ajankohtaisista asioista. Viestintää tehtiin osittain myös ruotsin kielellä.

Vuonna 2023 toteutettiin verkkosivu-uudistus ja muun muassa tätä varten liittyen yhdistykselle tehtiin graafinen ohjeisto.

Facebook-tykkääjien määrä elokuussa toiminnanjohtajan aloittaessa oli 732, joulukuun lopussa 790. Facebook-seuraajien määrä oli elokuussa 807, joulukuun lopussa 870. Instagram-seuraajia oli elokuussa 411 henkilöä ja joulukuun lopussa 502. Sanataideviikolla on oma Facebook-sivu sekä Youtube-tili, mutta näitä ei käytetty vaan viestintä keskitettiin Sanataideviikon aikaan SSOS:n sosiaalisen median tileille.

Yhdistykselle tilattiin kaksikielinen flyer, joka toimii myös ns. käyntikorttina, kun toiminnanjohtaja osallistuu tapahtumiin.

5. Hankkeet

Yhdistys käynnisti OKM:n myöntämällä 200 000 euron erityisavustuksella valtakunnallisen lukutaitohankkeen "Hehkuvat sanat", jossa toteutetaan seitsemän erilaista lukutaitoprojektia,

joissa lapsia ja nuoria innostetaan lukemaan sanataiteen menetelmiä käyttäen. Projektien suunnittelussa ja toteutuksessa lapset ja nuoret ovat aktiivisina toimijoina mukana. Hanke myös yhdistää sanataiteen tekijöitä valtakunnallisesti, sillä hankkeen aikana jaetaan tietoa, kootaan hyviä käytänteitä sekä kehitetään sellaisia luovan työn edellytyksiä ja toimintamalleja, joita voidaan jakaa eteenpäin ja hyödyntää lukutaitotyössä. Hankkeen aikana sanataidetta tehdään tunnetuksi perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa, toisella asteella ja muussa koulutuksessa. Hanketta tehdään kahdella kielellä, suomeksi ja ruotsiksi.

Yhdistys toimi sisällöntuottajana Lastenkulttuurikeskus PiiPoon Lasten runovallankumous -hankkeen vuonna 2024 järjestettävissä koulutuksissa.

Sanataidetta on lukutaito! -tietoteoksen kirjoittamiseen ja toimittamiseen haettiin apurahaa Taikelta, mutta tätä ei myönnetty.

6. Tapahtumat ja koulutus

Vuonna 2023 järjestettiin yhdistyksen jäsenille suunnattu koulutus- ja verkostoitumispäivä sääntömääräisen kevätkokouksen yhteydessä Lumotut sanat -sanataideviikolla Oulussa 21.–22.4.2023.

30.8. yhdistys järjesti kaikille avoimen, maksuttoman Kirjoittamisen kutsu -webinaarin, johon osallistui kaikkiaan 60 henkilöä.

24.11. Tampereella pidettiin Juhlaseminaari, johon osallistui jäsenten lisäksi entisiä hallituksen jäseniä sekä virkamiehiä, kirjallisuuden opiskelijoita, kirjailijoita ja muita sanataiteen ja kulttuurialan ammattilaisia sekä yhteistyöverkostojen edustajia. Juhlaseminaari päättyi yhdessä Sanataideyhdistys Yöstäjän kanssa järjestettyyn cocktailtilaisuuteen. Sekä SSOS että Yöstäjä täyttivät 20 vuotta. Näihin tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 70-80 henkilöä (osa molempiin tilaisuuksiin, osa vain toiseen).

25.11. järjestettiin sääntömääräinen syyskokous Tampereella.

SSOS:n toiminnanjohtaja vieraili sanataidekoulujen sekä -yhdistysten luona ja osallistui samalla ajankohtaisiin tapahtumiin:

- 16.8. Sanataideyhdistys Yöstäjän toimintaan tutustuminen, Tampere
- 29.9. Kirjan Talon toimintaan tutustuminen ja Turun kirjamessut, Turku
- 5.10. Sydkustens Ordkonstskolan toimintaan tutustuminen, Helsinki
- 27.10. Helsingin Kirjamessut, Helsinki
- 9.11. Vantaan sanataidekouluun tutustuminen, Vantaa
- 15.11. Sanataidekoulu Aapelin ja Vestäjät ry:n toimintaan tutustuminen sekä osallistuminen ja yhdistyksen toiminnanjohtajan puhe Kirjakantti-tapahtumassa, Kuopio
- 16.11. Oulun/Valveen sanataidekouluun tutustuminen, Oulu
- 20.11. AhlmanEdu:n kirjoittajalintaan tutustuminen, Tampere
- 11.12. Sanaratas ry:n toimintaan tutustuminen ja SanataideTeet-ilta, Joensuu

SSOS myös viesti omissa kanavissaan jäsentensä järjestämistä tapahtumista: Lumotut sanat -sanataideviikot Oulussa, Kirjakantti Kuopiossa, Kirjalitta - lastenkirja- ja sanataidefestivaali Tampereella ja TottaTarua -lastenkirjallisuustapahtuma Vantaalla.

Valtakunnallisella Sanataideviikolla (viikko 12, 20.–26.3.2023) yhdistys haastoi eri puolilla Suomea toimivia sanataidekouluja yhteistyöhön konkreettisilla tehtäväideoilla. Vuonna 2023 myös kaikki Suomen peruskoulut haastettiin mukaan osallistumaan Sanataideviikon tehtäviin. Vuoden teemana oli lukemisen elämyksellisyys ja ilo. Viikon valmiita tehtäviä jaettiin yhdistyksen sosiaalisen median kanavissa.

SSOS palkitsee vuosittain ansioituneen sanataiteen toimijan. Vuoden sanataideteko 2022 -palkinnon saivat Silja Sillanpää ja Kati Oinonen Sanataidesukellus-sarjan käsikirjoituksesta. Palkinto oli suuruudeltaan 500 euroa.

7. Talous

Yhdistyksen tulonlähteitä ovat yleisavustus, jäsenmaksut, koulutusten myynti sekä avustukset ja apurahat.

Yhdistyksen tilikauden tulos vuonna 2023 oli -6761,92 euroa, alijäämäinen. Omaa pääoma oli 31.12.2023 yhteensä 511,00.

Toimintaa rahoitettiin opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadulla 5000 euron yleisavustuksella (vrt. vuonna 2022 avustus oli 14 000 euroa) sekä OKM:n myöntämällä kaksivuotisella erityisavustuksella (yht. 200 000), josta vuoden 2023 osuus oli 70 000. Yhdistyksen muut tulot koostuivat jäsenmaksuista, joita kerättiin 2845 euroa, yhdestä 40 euron lahjoituksesta sekä muista koulutus- ja palkintotuotoista, joita oli 3724 euroa.

Tilikaudella maksettiin palkkioita 19 hengelle, luentopalkkioita 7 hlölle ja kokouspalkkioita 8 hlölle.

Yhdistyksellä työskenteli toiminnanjohtaja 80 % työajalla elokuusta joulukuuhun (määräaikainen sopimus 7/2025 asti). Tapahtumia, koulutus- ja muuta toimintaa toteutettiin myös projektikohtaisina palkkiollisina toimeksiantoina ja vastuuhenkilöiden vapaaehtoistyönä pääosin oman työnantajansa työajan puitteissa.

Seuran kirjanpitoa hoiti vuonna 2023 Minna Lääperi ja toiminnantarkastajana toimi Heikki Suominen.